

Årsberetning 2015 og 2016

Praksisudvalget ved Københavns Universitet

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	3
2. KONKRETE SAGER	6
Sag 15/2015.....	6
Sag 16/2016.....	7
Sag 17/2016.....	9
Sag 18/2015.....	10
Sag 19/2016.....	10
Sag 20/2016.....	10
Sag 21/2016.....	11
Sag 22/2016.....	11
3. HØRINGSSVAR FRA PRAKSISUDVALGET VEDR. ODDERSHEDE-RAPPORTENS ANBEFALINGER TIL HÅNDTERING AF VIDENSKABELIG UREDELIGHED	12
4. KØBENHAVNS UNIVERSITETS KODEKS FOR GOD VIDENSKABELIG PRAKSIS I FORSKNINGSSAMARBEJDER MED EKSTERNE PARTER	14
5. KU'S REGLER OM GOD VIDENSKABELIG PRAKSIS	18
6. PRAKSISUDVALGETS MEDLEMMER	23

1. Indledning

Hermed afgiver udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget) ved Københavns Universitet sin årsberetning for 2015 og 2016.

Praksisudvalget har afholdt fire møder i 2015 og fem møder i 2016.

I løbet af 2015 har udvalget optaget fire sager til behandling og færdigbehandlet to sager, hvoraf den ene blev optaget til behandling i 2014, mens den anden blev optaget til behandling i 2015.

I 2016 har udvalget optaget otte sager til behandling og færdigbehandlet seks sager, hvoraf den ene blev optaget til behandling i 2014, tre af sagerne blev optaget til behandling i 2015, og de to sidste af sagerne blev optaget til behandling i 2016.

De færdigbehandlede sager fra 2015 og 2016 er omtalt i kapitel 2.

Ultimo 2014 blev 'Den danske kodeks for integritet i forskning' (The Danish Code of Conduct for Research Integrity) offentliggjort og tiltrådt af Københavns Universitet. Kodeksen er en national adfærdskodeks, som er udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat af Uddannelses- og Forskningsministeriet og Danske Universiteter. Forskningsinstitutionerne har i henhold til kodeksen ansvaret for at fastsætte politikker el.lign. inden for de områder, som anbefalingerne m.v. i kodeksen omhandler. Kodeksen kan findes på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside - <http://ufm.dk/publikationer/2015/den-danske-kodeks-for-integritet-i-forskning>

Den 19. maj 2015 afholdt Praksisudvalget konferencen "Fælles normer for fælles forfatterskab". Konferencen satte fokus på normer for medforfatterskaber, der bl.a. berøres af Uddannelses- og Forskningsministeriets kodeks for forskningsintegritet. Rektoratet havde bedt Praksisudvalget om at formulere et oplæg til politikker for, hvad der kræves for at være forfatter til en videnskabelig publikation og en politik for håndtering af forfatterskabskonflikter. Konferencen er nærmere omtalt på Praksisudvalgets [hjemmeside](#). På baggrund af konferencen udarbejdede Praksisudvalget et udkast til Københavns Universitets kodeks for forfatterskaber. 'Københavns Universitets kodeks for forfatterskab' blev – efter behandling i Forskning & Innovation - endeligt godkendt af

ledelsesteamet (rektoratet og dekanerne) primo 2017. Kodeksen i sin endelige form vil fremgå af udvalgets årsberetning for 2017.

Til brug for udarbejdelse af et samlet institutionshøringssvar fra Københavns Universitet anmodede rektoratet Praksisudvalget om bemærkninger til Oddershede-rapportens anbefalinger vedrørende indretningen af det danske uredelighedssystem. Rapporten kan findes på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside - <https://ufm.dk/publikationer/2015/rapport-om-det-danske-uredelighedssystem-anbefalinger-til-handtering-af-videnskabelig-uredelighed-i-danmark>.

Praksisudvalget afgav sit høringssvar primo 2016. Høringssvaret er medtaget i kapitel 3.

Den 24. maj 2016 afholdt Praksisudvalget konference om fakulteternes Named Person-ordninger, hvor der blev set nærmere på fakulteternes brug af og erfaringer med Named Person-ordningerne. Formålet med konferencen var blandt andet at vurdere, om ordningerne har bidraget til en kulturændring på Københavns Universitet vedrørende sager om videnskabelig uredelighed og brud på god videnskabelig praksis. Praksisudvalget har inddraget drøftelserne på konferencen i udvalgets efterfølgende evaluering af Named Person-ordningerne. Konferencen er nærmere omtalt på Praksisudvalgets [hjemmeside](#). Praksisudvalgets endelige evalueringsrapport vil blive omtalt i årsberetningen for 2017.

Uddannelses- og Forskningsministeriet holdt den 28. september 2016 et netværksmøde om den danske kodeks for forskningsintegritet med workshop om de foreslåede ændringer i det danske uredelighedssystem. Flere medlemmer af Praksisudvalget deltog på mødet og kom i den forbindelse bl.a. med forslag til justeringer af de foreslåede definitioner for plagiering m.v.

Ultimo 2016 – og efter behandling i Forskning & Innovation – tiltrådte ledelsesteamet 'Københavns Universitets kodeks for god videnskabelig praksis i forskningssamarbejder med eksterne parter'. Kodeksen er udarbejdet på baggrund af et oplæg fra Praksisudvalget fra 2014. Arbejdet med oplægget samt Praksisudvalgets oplæg er nærmere beskrevet i årsberetningen for 2013 og 2014. Den endelige kodeks er medtaget i denne årsberetnings kapitel 4.

De for udvalget gældende regler om god videnskabelig praksis, der trådte i kraft den 1. september 2013, er optrykt i kapitel 5. Af § 6 i de nævnte regler fremgår det, at udvalget har til opgave at (i)

bidrage til at klargøre de eksisterende normer for god videnskabelig praksis, (ii) tage initiativ til, at der foregår en drøftelse af normerne for god videnskabelig praksis og (iii) afgøre konkrete sager. Endelig skal det nævnes, at udvalget herudover – efter opdrag fra Rektor eller af egen drift – kan stille forslag om regler og vejledninger om god praksis.

I kapitel 6 er afslutningsvis medtaget en oversigt over udvalgets medlemmer. Professor Michael Sørensen fra Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet trådte ud af Praksisudvalget i medio 2016, og professor Gertrud Jørgensen blev udpeget som nyt medlem.

2. Konkrete sager

Praksisudvalget har i beretningsperioden behandlet otte sager. Sagerne refereres i anonymiseret form, hvor klager er forkortet K, mens indklagede er forkortet I.

Sag 15/2015

K indgav en klage til Praksisudvalget over I, som begge var ph.d.-vejledere samt forskere ved et firma uden for Københavns Universitet.

Udvalget afviste to af klagens fem punkter under henvisning til § 8 i universitetets regler om god videnskabelig praksis, idet disse punkter faldt uden for udvalgets kompetence. Afvisningen blev begrundet med, at det ene punkt var en klage over aftalebrud/misligholdelse samt ophavsretlige krænkelse, og at der ved det andet punkt ikke var tale om en klage over videnskabelige forhold.

Praksisudvalget skulle herefter tage stilling til, om I havde handlet i strid med god videnskabelig praksis ved:

1. At have tilbageholdt fælles forskningsresultater.
2. At have udleveret materiale til en anden forskergruppe uden at have informeret om dette samarbejde og derved har handlet illoyalt.
3. At have udført dyrestudier i strid med regler og principper herom.

I påstod ikke at have handlet i strid med god videnskabelig praksis.

For så vidt angår klagepunkt 1:

På baggrund af sagens oplysninger var det Praksisudvalgets vurdering, at der ikke var lavet en tilstrækkelig klar aftale mellem sagens parter, idet den tilknyttede ph.d.-studerendes rolle ikke var defineret, og at der var sket en tilbageholdelse af rådata for det udførte forsøg. Udvalget fandt, at dette ikke var i fuld overensstemmelse med de værdier, der ligger bag reglerne for god videnskabelig praksis, men at forholdene ikke havde en sådan karakter, at det kunne anses at være i strid med disse regler

For så vidt angår klagepunkt 2:

På baggrund af sagens oplysninger fandt Praksisudvalget det ikke dokumenteret, at I havde videreformidlet andres forskningsidéer, -projekter eller lignende i strid med reglerne om god videnskabelig praksis.

For så vidt angår klagepunkt 3:

I medfør af § 9 i lov om dyreforsøg er det indehaveren af dyreforsøgstilladelsen, som er ansvarlig for gennemførelsen af dyreforsøgene. Tilladelsens indehaver har således pligt til at føre journal over forsøgene og afgive beretning herom til Dyreforsøgstilsynet. På denne baggrund, og da I ikke var indehaver af dyreforsøgstilladelsen, fandt Praksisudvalget ikke grundlag for, at I skulle have handlet i strid med reglerne om god videnskabelig praksis.

Sag 16/2016

Klage med henblik på Praksisudvalgets stillingtagen til, om I havde handlet i strid med god videnskabelig praksis ved:

1. Uretmæssigt at have tilegnet sig en andens idé (plagiering). Idéen var udtænkt af K, men artiklen var blevet publiceret af I og dennes ph.d.-studerende uden K's godkendelse, og uden at Ks betydelige bidrag blev anerkendt (artikel 1)
2. Uretmæssigt at have oplyst K som reference og uretmæssigt at have udført forskningsarbejde ved benyttelse af K's data uden godkendelse fra K (artikel 1)
3. At have indsendt en artikel til et tidsskrift uden godkendelse fra medforfatterne (artikel 2)
4. At have indsendt en artikel til et tidsskrift uden godkendelse fra medforfatterne (artikel 3)

Praksisudvalget bemærker, at den ph.d.-studerende ikke var indklaget i sagen, men at klagen vedrører dennes forskerarbejde, ligesom den studerende er hovedforfatter på de omtalte artikler, mens I har fungeret som dennes hovedvejleder.

I påstod sig frifundet i sagen.

Praksisudvalget fandt, at I var omfattet af reglerne om god videnskabelig praksis i denne sag, idet I var den ph.d.-studerendes vejleder, og idet I havde bidraget til den studerendes artikler i et sådant omfang, at I var blevet betegnet som medforfatter til de omhandlede artikler.

Praksisudvalget bemærkede, at det faktisk, at en ph.d.-vejleder ikke fører omhyggelig kontrol med den praktiske koordinering m.v., som er varetaget af dennes ph.d.-studerende i forbindelse med indgivelse af en artikel med flere medforfattere, i sig selv ikke er ensbetydende med, at denne har handlet uagtsomt.

Praksisudvalget indhentede to sagkyndige udtalelser til brug for behandling af sagens første klagepunkt.

For så vidt angår klagepunkt 1:

Praksisudvalget bemærkede, at medforfatterskab kræver et substantielt bidrag til artiklen, og at en rolle som vejleder eller bivejleder ikke i sig selv gør, at vejlederen eller bivejlederen kan betegnes som medforfatter.

De sagkyndige kunne på baggrund af det foreliggende materiale ikke komme med en endelig konklusion på det væsentlige spørgsmål om, hvorvidt K's bidrag var af en sådan kvalitet, at denne skulle betegnes som medforfatter. Praksisudvalget fandt herefter ikke at have det fornødne grundlag for at konkludere, at I fejlagtigt havde tilegnet sig K's idé og publiceret, uden at K blev tilstrækkeligt attribueret. Praksisudvalget fandt derfor, at I ikke havde handlet i strid med reglerne om god videnskabelig praksis. Praksisudvalget udtalte dog kritik af sagens parter for ikke have afklaret de involverede personers roller på et tidligere tidspunkt.

For så vidt angår klagepunkt 2:

Uretmæssig brug af reference:

Praksisudvalget udtalte, at den ph.d.-studerendes anerkendelse af K kunne have været formuleret mere præcist, og derfor er åben for flere tolkninger. På baggrund af sagens oplysninger, og i særdeleshed forfatterens bidrag til artikel 1, fandt Praksisudvalget ikke grundlag for at tilsidesætte I's forklaring om, at anerkendelsen var ment som en tak til K, for at den studerende måtte benytte K's forskerdata, og ikke at K selv havde stået for forskningen. Praksisudvalget fandt herefter, at anerkendelsen af K ikke kunne betragtes som værende i strid med reglerne om god videnskabelig praksis.

Uretmæssig tilegnelse af data:

Praksisudvalget fandt ingen sikre beviser på, at K skulle have givet udtrykkelig tilladelse til at benytte data, der stammede fra et eksperiment kontrolleret af K. Praksisudvalget forstod dog oplysningerne i sagen således, at den studerende tidligere havde fået tilladelse til at benytte de konkrete data.

Sammenholdt med det faktum, at K var klar over den forskningsaktivitet, der havde ført til artikel 1, fandt Praksisudvalget, at I havde en rimelig grund til at tro, at K ville have samtykket til brug af dataene til brug for artikel 1, og Praksisudvalget fandt derfor ikke, at I havde handlet i strid med reglerne om god videnskabelig praksis.

For så vidt angår klagepunkt 3:

Praksisudvalget fandt, at K burde have været informeret om, at artikel 2 var indsendt til et andet tidsskrift på et tidligere tidspunkt end dagen efter, at artiklen var genindsendt. Praksisudvalget havde dog taget med i sin vurdering, at der i forhold til den oprindelige artikel, som K havde haft til gennemlæsning og godkendt til et andet tidsskrift, ikke var foretaget andet end få stilistiske ændringer, og at K derved havde tilstrækkeligt med muligheder for at opponere mod publikationen.

Praksisudvalget fandt, at den sene information til K vedrørende genindsendelse af artikel 2 ikke var i fuld overensstemmelse med de værdier, som ligger bag reglerne om god videnskabelig praksis, men at hændelsesforløbet samlet set var af en sådan karakter, at I ikke kunne antages at have handlet i strid med reglerne om god videnskabelig praksis.

For så vidt angår klagepunkt 4:

Praksisudvalget konstaterede, at der var uenigheder om hændelsesforløbet i forbindelse med processen omkring publiceringen af artikel 3, idet K mente, at denne havde bedt om at få det endelige udkast til fornyet gennemgang, inden det blev indgivet til publicering, hvilket blev modsagt af I. Praksisudvalget fandt ikke grundlag for at fastslå, at I havde handlet i strid med reglerne om god videnskabelig praksis.

Sag 17/2016

Klage fra K med henblik på Praksisudvalgets stillingtagen til, om I havde handlet i strid med god videnskabelig praksis ved uden Ks viden og tilladelse at have publiceret en artikel uden at tilbyde K medforfatterskab på artiklen, til trods for at K havde leveret et substantielt bidrag til artiklen.

I påstod sig frifundet i sagen.

Praksisudvalget tog ved sin vurdering af sagen udgangspunkt i reglerne om tildeling af forfatterskab i 'Den danske kodeks for integritet i forskning', som henviser til Vancouver-reglerne.

Praksisudvalget fandt det på det foreliggende grundlag ikke tilstrækkelig godtgjort, at K havde leveret et bidrag af en så substantiel karakter, at K var berettiget til medforfatterskab efter Vancouver-reglerne. Praksisudvalget fandt herefter, at den manglende angivelse af K som medforfatter på artiklen ikke kunne anses for at være i strid med god videnskabelig praksis. Praksisudvalget bemærkede dog, at K burde have været tilbudt acknowledgement for sit bidrag af praktisk/teknisk karakter til det oprindelige manuskript.

Sag 18/2015

Klage fra K over, at I ikke ville give K og en ph.d.-studerende adgang til forskningsfaciliteter, som I rådede over. I var ph.d.-vejleder samt forsker ved et firma uden for Københavns Universitet.

Praksisudvalget afviste klagen under henvisning til § 8 i universitetets regler om god videnskabelig praksis. Afvisningen blev begrundet med, at klagen faldt uden for udvalgets kompetence.

Praksisudvalget lagde vægt på, at der ikke var tale om en klage over eksisterende forskningsdata fra den ph.d.-studerendes projekt, men et spørgsmål om adgang til en forskningsfacilitet, som I er ejer af, og således ikke har betydning for de formål, som udvalget skal varetage. Praksisudvalget har således ikke kompetence til at pålægge et firma uden for Københavns Universitet at give andre adgang til deres forskningsfaciliteter.

Sag 19/2016

Klage fra K over, at I havde undladt at oplyse om forsøg udført under forsøgsprotokollen, som K var ansvarlig for, ved ikke at fremvise deltagerinformationen og samtykkeerklæringer, som K som forsøgsansvarlig burde have adgang til, og at I havde dermed unødigt havde forsinket andres forskning.

Praksisudvalget afviste klagen under henvisning til § 8 i universitetets regler om god videnskabelig praksis. På baggrund af sagens oplysninger fandt udvalget, at klagen faldt uden for udvalgets kompetence, idet klagen vedrørte spørgsmål vedrørende videnskabetiske protokoller og den regulering, der vedrører disse.

Sag 20/2016

Esben Lunde Larsen anmodede Københavns Universitet og Praksisudvalget om at undersøge sin ph.d.-afhandling på grund af rygter om plagiat.

Praksisudvalget fandt efter en gennemgang af ph.d.-afhandlingen ”Frihed for Loke Saavelsom Thor” på baggrund af Det Teologiske Fakultets rapport af 9. december 2015, at der ikke var handlet i strid med reglerne om god videnskabelig praksis i forbindelse med de 19 konstaterede tekstsammenfald.

For så vidt angår forhold 3, fandt Praksisudvalget dog, at den anførte passus i ph.d.-afhandlingen burde være gengivet som et ordret citat markeret med anførselstegn og med henvisning til Grethe Bülow-

Olsens antologibidrag. Udvalget fandt det endvidere kritisabelt, at Grethe Bülow-Olsens antologibidrag ikke var nævnt i ph.d.-afhandlingens litteraturliste. Gengivelsen i ph.d.-afhandlingen er derfor efter sin art egnet til at være i strid med god videnskabelig praksis. Henset til tekstpassagens relativt begrænsede omfang sammenholdt med tekstpassagens almene og ukontroversielle meningsindhold, var det imidlertid udvalgets opfattelse, at der ikke vildledes om egen indsats i en sådan grad, at det var i strid med god videnskabelig praksis.

Afgørelsen er offentliggjort på Det Teologiske Fakultets hjemmeside og kan læses i sin fulde længde [her](#).

Sag 21/2016

Med henvisning til § 8 i universitetets regler om god videnskabelig praksis afviste Praksisudvalget sagen, idet sagen faldt uden for udvalgets kompetence. Praksisudvalget anførte, at spørgsmål vedrørende Named-Person-ordningen m.v. må adresseres gennem det almindelige administrative system.

Sag 22/2016

Med henvisning til § 8 i universitetets regler om god videnskabelig praksis afviste Praksisudvalget sagen, idet sagen faldt uden for udvalgets kompetence. Praksisudvalget anførte, at spørgsmål vedrørende institutledelsens håndtering af sager m.v. må adresseres gennem det almindelige administrative system.

3. Hørings svar fra Praksisudvalget vedr. Oddershede-rapportens anbefalinger til håndtering af videnskabelig uredelighed

8. FEBRUAR 2016

Rektoratet har til brug for udarbejdelse af et samlet institutionshørings svar fra Københavns Universitet anmodet Praksisudvalget om bemærkninger til Oddershede-rapportens anbefalinger.

PRAKSISUDVALGET

Praksisudvalget skal på denne baggrund fremkomme med følgende bemærkninger:

NØRREGADE 10

POSTBOKS 2177

1017 KØBENHAVN K

Ad anbefaling 1 og 4

Praksisudvalget er helt enig i ekspertudvalgets vurdering af, at der er behov for en præcisering af begrebet videnskabelig uredelighed, og at dette kan opnås ved en indsnævring af det til fabrikering, forfalskning og plagiering.

TLF 35322626

www.praksisudvalget.ku.dk

Praksisudvalget støtter endvidere den grundlæggende intention om, at der skabes en så vidt mulig klar kompetencefordeling mellem UVVU og universiteternes praksisudvalg, således at UVVU har kompetencen til at afgøre sager vedrørende videnskabelig uredelighed.

REF: JAS

I den sammenhæng undrer det Praksisudvalget, at der i ekspertudvalgets rapport foreslås overlappende kompetencer mellem universiteternes praksisudvalg og UVVU for så vidt angår plagiering og forfatterskaber.

Det er Praksisudvalgets opfattelse, at milde former for plagiering indebærer brud på god videnskabelig praksis uden at være videnskabeligt uredelige, mens grovere former for plagiering altid må anses for videnskabeligt uredelige. Efter de regler, som Praksisudvalget ved Københavns Universitet arbejder efter på nuværende tidspunkt, er udvalget kompetent til at behandle sager om milde former for plagiering, mens grovere sager skal afvises med henblik på behandling i UVVU.

Efter den ordning, der foreslås af ekspertudvalget, vil Praksisudvalget være kompetent til at behandle alle sager og således også være kompetent til at træffe afgørelse i sager om videnskabelig uredelighed, i det omfang de vedrører plagiering eller forfatterskaber. Udvalget vil have mulighed for at henvise visse sager til UVVU, men vil ikke være forpligtet til det.

Den foreslåede ordning vedrørende plagiering og forfatterskaber er egnet til at skabe usikkerhed om kompetenceforholdene og skaber den uheldige situation, at den samme type sager vil kunne afgøres i både praksisudvalgene og UVVU, og uden at der er et hierarki mellem afgørelserne fra disse institutioner.

Et resultat af den foreslåede ordning kan blive, at de fleste sager om plagiering og forfatterskaber starter i et praksisudvalg. Praksisudvalget ved Københavns Universitet finder det for så vidt hensigtsmæssigt, at sager starter i et praksisudvalg. Praksisudvalget finder imidlertid også, at der bør skabes en klar kompetencefordeling mellem praksisudvalgene (sager om brud på god videnskabelig praksis) og UVVU (sager om alvorlige brud på god videnskabelig praksis). Når sager starter i et praksisudvalg, vil udvalget have mulighed for at vurdere, om sagen vedrører brud på god videnskabelig praksis eller alvorlige brud, og i sidstnævnte tilfælde henvise sagen til UVVU. Grænsen mellem brud på god videnskabelig praksis og alvorlige brud er vanskelig at fastslå, og praksisudvalgene er bedre egnede til at foretage denne vurdering end klagere. Dette gælder ikke bare sager om plagiering og forfatterskab, men alle typer af sager.

Praksisudvalget ved Københavns Universitet foreslår derfor, at alle sager vedrørende brud på god videnskabelig praksis starter i et praksisudvalg, og at udvalget herefter er forpligtet til at henvise sagen til UVVU, hvis det vurderer, at sagen drejer sig om videnskabelig uredelighed.

Ad anbefaling 2

Praksisudvalget ved Københavns Universitet kan ikke se en saglig begrundelse for, at der skal indføres en årlig afrapportering til UVVU fra de enkelte forskningsinstitutioner om de QRP-sager, som institutionen har haft i løbet af året.

Praksisudvalgene vil normalt udarbejde en årsberetning vedrørende de sager, som udvalget har afgjort i løbet af året. Det kunne være hensigtsmæssigt, at disse årsberetninger blev gjort tilgængelige et fælles sted f.eks. på ministeriets hjemmeside. Men at der skulle opnås yderligere fordele ved at indføre en særlig indrapporteringspligt til UVVU, kan ikke ses. Derudover fremstår det som en markant anomali, at praksis i QRP-sager skal afrapporteres til UVVU, der netop ikke har kompetence i QRP-sager. Det kunne givetvis være nyttigt for UVVU at have kendskab til praksisudvalgenes praksis i QRP-sager. Med henblik herpå kunne UVVU opfordres til at orientere sig i praksisudvalgenes årsberetninger.

I samme forbindelse bemærker Praksisudvalget, at udtrykket Questionable Research Practice ikke er velvalgt. I overensstemmelse med terminologien i Det danske kodeks for integritet i forskningen burde i stedet anvendes udtrykket ”brud på ansvarlig forskningspraksis”, således at alvorlige brud på ansvarlig forskningspraksis indebærer videnskabelig uredelighed, jf. således definitionerne på s. 20 i kodekset.

Med venlig hilsen

Professor dr. jur. Thomas Riis
Formand for Praksisudvalget

4. Københavns Universitets kodeks for god videnskabelig praksis i forskningssamarbejder med eksterne parter

1. Baggrund

Københavns Universitet samarbejder i sin forskning med en lang række private virksomheder og offentlige institutioner og myndigheder. Universitetet ønsker at fastholde og styrke sådant forskningssamarbejde med eksterne parter til gavn for kvaliteten og relevansen af forskningen og til gavn for det omgivende samfund.

Det er vigtigt, at der ikke kan stilles spørgsmålstegn ved forskningens integritet i forbindelse med forskningssamarbejde med eksterne parter. For de eksterne parter vil det således ofte være vigtigt, at resultaterne af samarbejdet bliver mødt med tillid, fordi de kommer fra en uafhængig og højt rangeret forskningsinstitution som Københavns Universitet; og for universitetet er det afgørende, at tilliden til institutionens uafhængighed og objektivitet ikke kan betvivles.

2. Anvendelsesområde

Dette dokument fastsætter universitetets kodeks for god videnskabelig praksis i forskningssamarbejder med eksterne parter. Kodekset gælder for forskning, som udføres ved Københavns Universitet, og skal følges i aftaler med eksterne parter om forskning ved Københavns Universitet.

Kodekset gælder ikke for samarbejdsforhold, hvori en ansat ved Københavns Universitet deltager som privatperson, og samarbejdet derfor ikke kan anses for at vedrøre forskning ved Københavns Universitet.¹

Kodekset gælder ikke, hvis deres anvendelse vil stride mod væsentlige offentlige interesser.

3. Formål

Dette kodeks har til formål at udstikke de overordnede rammer for god videnskabelig praksis i forskningssamarbejder. Kodekset skal således afbalancere de forskellige, til tider modsatrettede, interesser mellem universitetet, universitetets forskere og eksterne parter, der kan være i forskningssamarbejder.

Kodekset tjener til at sikre, at forskningsresultater offentliggøres, og til at beskytte forskningens integritet ved at fremme transparens og klarhed i samarbejdsaftaler og eksplicitering af mulige økonomiske interesser og andre særinteresser af relevans for forskningssamarbejdet.

Kodekset er i overensstemmelse med gældende danske og internationale regler på området.

¹ Københavns Universitets regler om bibeskæftigelse indeholder bl.a. regler om anmeldelse af bl.a. fastansatte lektorer og professorers bibeskæftigelse og offentliggørelse af bibeskæftigelse, der kan medføre interessekonflikter.

4. Definitioner:

”Forsknings samarbejde”: Udførelse af forskningsaktiviteter, der finder sted i samarbejde mellem en eller flere eksterne parter samt en eller flere ansatte ved Københavns Universitet.

”Ekstern part”: En fysisk eller juridisk person, der har et vedtægtsmæssigt eller driftsmæssigt formål, der adskiller sig fra formålet i Universitetslovens § 2², herunder private virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

”Økonomiske interesser og andre særinteresser”: Alle interesser, der potentielt kan modvirke uafhængig forskning samt adgang til forskningsresultater.

”Interessekonflikt”: En situation, hvor finansielle eller andre interesser kan kompromittere eller påvirke den professionelle vurdering³. Det afgørende er ikke blot, om der faktisk sker en påvirkning, men også om der kan være grund til mistanke, berettiget eller uberettiget, om en påvirkning. Interessekonflikter kan forekomme i en lang række situationer. For eksempler henvises til universitetets guide om interessekonflikter.

5. Kodeks for forskere

5.1. Generelle principper

Forskere må ikke påtage sig forpligtelser, som indebærer handlinger, der strider mod god videnskabelig praksis.

5.2. Integritet

I forskningssamarbejde er der risiko for, at forskningen direkte eller indirekte, bevidst eller ubevidst, kan blive påvirket af en ekstern parts særinteresser, og man dermed ikke kan være sikker på den pålidelighed og troværdighed, der ellers kendetegner uafhængig forskning. Nedenstående principper skal sikre forskningens integritet:

- a. En ekstern part kan bidrage til fastlæggelse af forskningstema og -spørgsmål, men videnskabelig metode bør udelukkende vælges på basis af videnskabeligt baserede overvejelser, og universitetsforskeren skal kunne indestå for den videnskabelige metode.
- b. Forskeren skal have frihed til at præsentere sin forskning, som forskeren vil.
- c. Med henblik på kvalitetssikring skal universitetets forskere have fuld adgang til data (inkl. rådata og metadata), som tilvejebringes eller indehaves af en ekstern part, hvis forskningen beror herpå.
- d. Tilførsel af økonomiske midler og andre ressourcer fra en ekstern part skal ske til en enhed på universitetet og ikke direkte til den enkelte forsker.

² Lovbekendtgørelse nr. 960 af 14. august 2014.

³ Jf. Den danske kodeks for integritet i forskning, s. 15.

5.3. Transparens

- a. Alle forskere skal åbent gøre rede for mulige interessekonflikter, som udgangspunkt på forskerens CURIS-profil og forskerens hjemmeside.⁴

5.4. Publicering

- a. Alle publicerbare forskningsresultater fra et forskningssamarbejde bør gøres tilgængelige for publikation.
- b. Det kan ikke aftales, at publicering af forskningsresultater er betinget af en ekstern parts godkendelse.
- c. Det kan aftales mellem parterne, at en forsker i passende tid skal give en ekstern part besked om tidspunkt for forestående publicering samt besked om det faglige indhold i den planlagte publikation.
- d. Det kan aftales, at en ekstern part, som har modtaget besked om forestående publicering, jf. pkt. c., kan kræve, at publiceringstidspunktet udsættes i et rimeligt tidsrum, som udgangspunkt 3 måneder, hvis dette er nødvendigt, for at den eksterne part
 - kan sikre sig relevante immaterialrettigheder (Intellectual Property Rights), eller
 - kan træffe passende forholdsregler, såfremt den planlagte publikation vedrører forskning, hvis resultater påvirker den eksterne parts interesser.

5.5. Fortrolig information og erhvervshemmeligheder

- a. I samarbejder med eksterne parter skal lovgivningens pligter vedrørende fortrolighed respekteres.
- b. Det kan aftales, at en ekstern parts fortrolige viden, som opfylder kravene til beskyttelse som erhvervshemmelighed i medfør af markedsføringsloven, skal hemmeligholdes. En sådan hemmeligholdelse skal dog begrænses til maks. 3 år efter projektafslutning, således at forskeren efter udløbet af perioden ikke længere er afskåret fra publicering af sin forskning på grund af pligten til hemmeligholdelse. Hvis helt særlige forhold taler for det, kan en sådan hemmeligholdelsesperiode forlænges.
- c. I samarbejde med offentlige myndigheder kan der ikke aftales hemmeligholdelse, bortset fra hemmeligholdelse af informationer, der ifølge lovgivningen skal behandles fortroligt, samt informationer, der er undtaget fra aktindsigt. I forhold til offentlige myndigheder kan der dog aftales hemmeligholdelse af erhvervshemmeligheder, jf. bestemmelsen i pkt. 5.5.b.

6. Kodeks for enheder ved Københavns Universitet

6.1. Integritet

- a. Et forskningssamarbejde med en ekstern part skal være dækkende beskrevet i en skriftlig aftale og foreligge i en bestandig form (journalisering), og skal som

⁴ Københavns Universitets regler om bibeskæftigelse fastslår, at forskere på lektor og professorniveau skal offentliggøre bibeskæftigelse, der kan give anledning til interessekonflikter

minimum indeholde bestemmelser om parternes rettigheder og pligter, samarbejdets varighed og evt. mulighed for opsigelse.

- b. Aftaler om forskningssamarbejde med eksterne parter vedrørende forskning ved Københavns Universitet skal indgås mellem den eksterne part og universitetet og ikke med forskeren som fysisk person.
- c. Universitetet skal støtte forskernes frihed til at præsentere deres forskning, som de vil.
- d. Universitetet bør så vidt muligt sikre forskerne varierede arbejdsopgaver, så forskernes jobsikkerhed ikke bliver afhængig af samarbejde med én eller få eksterne parter.

6.2. Transparens

- a. Universitetet skal så vidt muligt sikre åbenhed om økonomiske interesser, for så vidt angår forskning ved Københavns Universitet.

/ Tiltrådt af Ledelsesteamet – 6. oktober 2016

5. KU's regler om god videnskabelig praksis

Kap. I. Almindelige bestemmelser

Formål

§ 1. Formålet med disse regler er at fremme god videnskabelig praksis ved Københavns Universitet samt at skabe grundlag for den virksomhed, der udøves af Udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget).

Stk. 2. Reglerne angår forskning, som er udført eller udføres ved Københavns Universitet, eller som danner grundlag for en grad givet ved Københavns Universitet.

Stk. 3. Sager, hvori der rejses spørgsmål om uredelighed, omfattes ikke, da disse indbringes for et af de statslige uredelighedsudvalg, jf. § 9.

Grundlag

§ 2. Bedømmelsen af, om en given praksis er i overensstemmelse med kravene til en god videnskabelig praksis, bygger især på de love og andre offentlige forskrifter, der gælder herom, vedtagelser fra forskningsråd eller andre bevilgende institutioner og fonde samt videnskabsetiske kodekser fastsat af nationale eller internationale videnskabelige selskaber eller andre faglige grupper f.eks. Vancouver-reglerne eller "Uniform Requirements", "European Science Foundation" og "The Singapore Statement on Research Integrity".

Hensyn

§ 3. God videnskabelig praksis baserer sig på en række principper, som er blevet formuleret af og løbende bliver justeret af relevante internationale sammenslutninger af forskere og forskningsorganisationer. Disse principper inkluderer:

1. At forskningen gennemføres på en pålidelig måde.
2. At primærdata opbevares forsvarligt og i videst muligt omfang gøres offentligt tilgængelige.
3. At forskningens resultater lægges åbent og ærligt frem.
4. At der er åbenhed i forhold til mulige interessekonflikter.
5. At alle som deltager i forskningsprocessen bliver krediteret på en fair måde.

Stk. 2. God videnskabelig praksis skal fremmes på en sådan måde, at hensynet til forskningsfriheden ikke tilsidesættes.

Kap. 2. Udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget)

Udvalget

§ 4. Rektor nedsætter et udvalg til behandling af spørgsmål om god videnskabelig praksis, betegnet "Udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget)".

Stk. 2. Som medlemmer kan udpeges professorer eller lektorer ved Københavns Universitet. Fra hvert af fakulteterne SUND og SCIENCE udpeges to medlemmer, mens der fra hvert af fakulteterne

HUM, JUR, SAMF og TEOL udpeges ét medlem. Der udpeges på tilsvarende måde en suppleant for hvert medlem. Medlemmer og suppleanter udpeges for en periode af 3 år.

Genudpegning kan finde sted.

Stk. 3. Udvalgets medlemmer og suppleanter udpeges af fakulteternes akademiske råd.

Stk. 4. Udvalget vælger formand og næstformand blandt sine medlemmer.

Stk. 5. Udvalget fastsætter en forretningsorden.

Stk. 6. Udvalget kan ved behandling af særlige spørgsmål indhente sagkyndig bistand fra personer, der repræsenterer særlig indsigt i et bestemt fagområde, jf. også kap. 3.

§ 5. Udvalget fungerer som et uafhængigt organ.

Stk. 2. Udvalget er i sit virke, herunder i sin bedømmelse af konkrete sager uafhængigt af rektor og er således i disse sammenhænge ikke underlagt dennes instruktionsbeføjelser.

Stk. 3. Rektor sikrer sekretariatsbetjeningen af udvalget.

Stk. 4. Sekretariatet bistår formanden og udvalget i deres arbejde efter aftale med formanden.

Opgaver

§ 6. Udvalget har til opgave at

- 1) bidrage til at klargøre de eksisterende normer for god videnskabelig praksis,
- 2) tage initiativ til, at der foregår en drøftelse af normerne for god videnskabelig praksis,
- 3) afgøre konkrete sager, jf. nærmere kap. 3.

Stk. 2. Udvalget kan herudover – efter opdrag fra Rektor eller af egen drift – stille forslag om regler og vejledninger om god praksis.

Stk. 3. Udvalget træffer selv bestemmelse om tilrettelæggelsen af dets arbejde.

Stk. 4. Udvalget afgiver en årlig beretning om sin virksomhed.

Kap. 3. Sagsbehandling

Initiativ og frister

§ 7. En sag kan rejses for udvalget ved, at

- 1) en navngiven fysisk eller juridisk person indgiver en skriftlig klage,
- 2) rektor forelægger udvalget en sag,
- 3) udvalget på eget initiativ tager en sag af særlig betydning op,
- 4) en person, som ønsker at blive rensset for verserende rygter eller beskyldninger, anmoder udvalget herom.

Stk. 2. En sag skal rejses for udvalget inden rimelig tid efter, at den, der tager initiativ til sagen, har eller burde have haft de nødvendige forudsætninger for at rejse den. En sag, der rejses efter stk. 1, nr. 1 – 3, må ikke vedrøre forhold, der er mere end 5 år gamle, når sagen påbegyndes ved udvalget, og en sag, der rejses efter stk. 1, nr. 4, må ikke vedrøre rygter eller beskyldninger, som har været den pågældende bekendt i mere end seks måneder, når udvalget anmodes om at behandle sagen. I særlige tilfælde kan udvalget se bort fra disse frister.

Afvisning

§ 8. Udvalget kan afvise at behandle en sag, hvis klagen findes åbenbart grundløs, eller hvis sagen

ikke findes at have betydning for de formål, som udvalget skal varetage, jf. § 1.

§ 9. Hvis sagen angår et forhold, hvori der rejses spørgsmål om uredelighed, skal sagen afvises, da et sådan skal indbringes for et af de statslige uredelighedsudvalg. Hvis sagen behandles af en anden myndighed eller et andet organ, kan behandlingen stilles i bero, indtil afgørelse foreligger herfra. Udvalget vejleder forinden den, der har indbragt sagen for udvalget, herom.

Stk. 2. I forbindelse med afvisningen af sagen, jf. stk. 1, hører udvalget med en frist på syv dage klager om, hvorvidt denne selv indbringer sagen for et uredelighedsudvalg. Har udvalget ved udløbet af denne frist ikke modtaget bekræftelse herpå fra klager, orienterer udvalget rektor og den relevante dekan om sagen, idet udvalget samtidig fra sidstnævnte udbeder orientering om sagens indbringelse for et uredelighedsudvalg.

Stk. 3. Udvalget kan undtagelsesvis, jf. stk. 2, 2. pkt., selv indbringe en sag for et uredelighedsudvalg.

Oplysning

§ 10. Udvalget sørger for, at sagen oplyses tilstrækkeligt. Udvalget kan indhente udtalelser fra sagkyndige.

Stk. 2. Udvalget kan til behandling af en sag etablere et ad hoc-udvalg af sagkyndige, hvori det fagområde, hvortil sagen hører, i særlig grad repræsenteres. Personer, som ikke er medlemmer af udvalget, kan indgå i ad hoc-udvalg. Et ad hoc-udvalg afgiver indstilling til udvalget. For ad hocudvalg gælder reglerne i § 11, stk. 1, 1. pkt., og stk.

Redegørelse

§ 11. Udvalget afslutter sagsbehandlingen med en begrundet stillingtagen til, hvorvidt forholdet er i strid med god videnskabelig praksis. Sagsbehandlingen skal i almindelighed afsluttes inden 6 måneder, efter at sagen er rejst for udvalget.

Stk. 2. Udvalget sender sin afgørelse til den indklagede, til klageren og til rektor til orientering.

Stk. 3. Er der ikke enighed i udvalget, skal mindretallets standpunkt og begrundelse anføres for sig.

Klage

§ 12. Praksisudvalgs afgørelser kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Kap. 4. Ikrafttræden m.m.

§ 13. Forvaltningslovgivningens regler finder anvendelse på udvalg og ad-hoc udvalg og disses redegørelse.

§ 14. Reglerne træder i kraft den 1. september 2013.

Stk. 2. Udvalget afgiver efter behov en redegørelse til rektor om reglernes anvendelighed, herunder forslag til evt. justeringer.

Københavns Universitet den 1. september 2013.

Ralf Hemmingsen, rektor

Torben Rytter Kristensen, gruppeleder

6. Praksisudvalgets medlemmer

Navn	Titel	Enhed
<u>Thomas Riis, formand</u> Genudpeget 11-12-2016	Professor	<u>Det Juridiske Fakultet</u>
<u>Peter Sandøe, næstformand</u> Genudpeget den 11-12-2016	Professor	<u>Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet</u>
<u>Klemens Kappel</u> Genudpeget den 11-04-2014	Lektor	<u>Det Humanistiske Fakultet</u>
<u>Hanne Foss Hansen</u> Genudpeget 01-09-2016	Professor	<u>Det Samfundsvidenskabelige Fakultet</u>
<u>Michael Sørensen</u> Genudpeget 11-04-2014 Pr. 23-09-2016 afløst af Gertrud Jørgensen	Professor Professor	<u>Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet</u> <u>Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet</u>
<u>Barbara Ann Halkier</u> Genudpeget 01-09-2016	Professor	<u>Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet</u>
<u>Michael Kjær</u> Genudpeget 11-04-2014	Professor	<u>Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet</u>
<u>Lauge O. Nielsen</u> Genudpeget 25-04-2016	Professor	<u>Det Teologiske Fakultet</u>

Praksisudvalgets medlemmer udpeges af de akademiske råd for en periode af 3 år, jf. 4 i de for udvalget gældende regler ”Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis”. Udvalget udpeger selv formand og næstformand blandt sine medlemmer. Genudpegning kan finde sted.

Årsberetning 2015 og 2016

Udvalget vedr. god videnskabelig praksis
(Praksisudvalget)

Københavns Universitet
Nørregade 10, Postboks 2177
1017 København K